

Хранителі смерті

У підвалі музею знайдено загадкову мумію, яка не числиться серед експонатів. Та під час експертизи Мора Айлс доходить приголомшливих висновків. Фальшива знахідка Стародавнього Єгипту виявляється тілом нещодавно вбитої жінки. Убивця муміфікував її в найкращих традиціях єгиптян. За цю моторошну справу береться поліція і особисто Джейн Ріццолі. Незабаром у підземеллі знаходять інші «законсервовані» жіночі тіла. Хто стоїть за цим: серійний убивця, схибнутий на давньому мистцеві муміфікації, чи просто псих? Та детектив Джейн не знає, що в його колекції бракує ще однієї жертви. Заради неї він ладен убивати знову і знову. Смертельна небезпека загрожує всім, хто стане на шляху маніяка. Він не відчуватиме жалю, проливаючи кров невинних. Але що він зробить тоді, коли нарешті вполює свою останню жертву, знайшовши її через стільки років?

СВІЖА КРОВ НА ДРЕВНІХ ГРОБНИЦЯХ

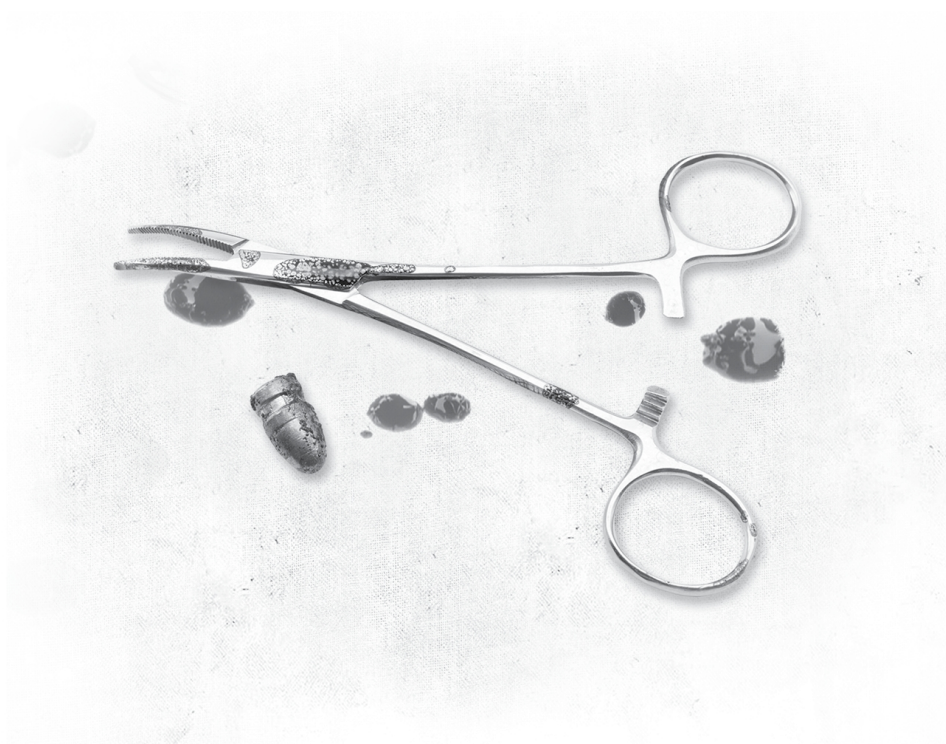
ТЕСС ГЕРРИТСЕН

ХРАНИТЕЛІ СМЕРТІ

БЕСТСЕЛЕР THE NEW YORK TIMES

КСД

TESS

GERRITSEN

**Keeping
the Dead**

A NOVEL

ТЕСС ГЕРРИТСЕН

Хранителі смерті

РОМАН

ХАРКІВ **КСД**
2021

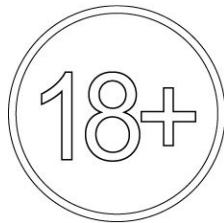
КСД

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2021

ISBN 978-617-12-9139-3 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Перекладено за виданням: Gerritsen T. Keeping the Dead : A Novel / Tess Gerritsen. — London : Bantam Books, 2009. — 448 p.

Переклад з англійської *Олени Оксенич*

Геррітсен Т.

Ґ39 Хранителі смерті : роман / Тесс Геррітсен ; пер. з англ. О. Оксенич. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. — 336 с.

ISBN 978-617-12-8918-5

ISBN 978-0-553-81838-3 (англ.)

У підвалі музею знайдено загадкову мумію, якої немає у списках експонатів. Та під час експертизи Мора Айлс доходить приголомшливих висновків. Фальшива знахідка Стародавнього Єгипту виявляється тілом нещодавно вбитої жінки. Убивця муміфікував її в найкращих традиціях єгиптян. За цю моторошну справу береться поліція і особисто Джейн Ріццолі. Незабаром у підземеллі знаходять інші «законсервовані» жіночі тіла. Хто стоїть за цим: серійний убивця, схибнутий на давньому мистецтві муміфікації, чи просто псих? Та детектив Джейн не знає, що в його колекції бракує ще однієї жертви. Заради неї він ладен убивати знову і знову. Смертельна небезпека загрожує всім, хто стане на шляху маніяка. Він не відчуватиме

жалою, проливаючи кров невинних. Але що він зробить тоді, коли нарешті вполює свою останню жертву, знайшовши її через стільки років?

УДК 821.111(73)

© Tess Gerritsen, 2008

© Depositphotos.com / Isaac74, обкладинка, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2021

Адамові та Джошуа, заради яких світить сонце

Кожна мумія — це розвідка недослідженого континенту, який ти відвідуєш уперше.

Джонатан Еліас, єгиптолог

1

Він іде по мене.

Відчуваю це кістками. Чую у повітрі — впізнаваний запах розжареного піску, ароматних прянощів та поту сотні чоловіків, що гарують під сонцем. Це запах західної пустелі Єгипту, і він досі живий для мене, хоча сама країна — за пів світу від темної спальні, у якій я нині лежу. П'ятнадцять років минуло, відколи я ходила тією пустелею, але варто лише заплющити очі — і я вмить опиняюся там: стою на краю наметового містечка, дивлюся в бік лівійського кордону, де заходить сонце. Несучись вадом¹, вітер стогне, наче жінка. Я досі чую гупання кайл та скрегіт лопат, досі уявляю цілу армію єгипетських землекопів, які з великими плетеними кошиками, повними землі, мурахами метушаться у розкопі. Коли я стояла у пустелі п'ятнадцять років тому, сама собі здавалася акторкою у фільмі про чийсь пригоди. Чийсь, не мої. Авжеж, такої пригоди тиха дівчина з каліфорнійського містечка Індіо ніколи не чекала.

Повз мій будинок проїздить авто, світло фар мерехтить під опущеними повіками. Коли я розплющую очі, Єгипет зникає. Я вже не стою в пустелі, не дивлюся на небо, яке захід сонця розфарбував мазками кольору синців. Натомість я знову опиняюся за пів світу звідти — лежу у темній спальні в Сан-Дієго.

Вибираюся з ліжка, босоніж підходжу до вікна, щоб визирнути на вулицю. Це пошарпаний район типових потинькованих будинків, зведених у п'ятдесятих, ще до того, як американська мрія перетворилася на мінімаєтки з гаражами на три автівки. У цих скромних, але міцних домівках є чесність, вони збудовані для того, щоб прихистити, а не вразити, і тут я почуваюся безпечно анонімною. Чергова мати-одиначка, яка намагається впоратися з вихованням неслухняної дочки-підлітки.

Визираючи з-за штор на вулицю, бачу, як за пів кварталу від мене гальмує темний седан. Під'їздить до узбіччя, вимикає фари. Я дивлюся, чекаю, що зараз вийде водій, але нікого не видно. Водій довго сидить у машині. Можливо, слухає радіо, а може, посварився з дружиною і тепер боїться іти до неї. Можливо, в машині — коханці,

яким немає куди піти. Я можу припустити чимало різних варіантів, жоден із яких не викликатиме тривоги, однак шкіру поколює від жаху.

За мить задні вогні знову загоряються, седан від'їздить від тротуару й котиться далі вулицею.

Навіть після того, як він зникає за рогом, мене продовжує трусити, я стискаю завіси вологою рукою. Тоді повертаюся в ліжку, лягаю на покривало, стікаючи потом. Хоча стоїть спекотна липнева ніч, вікно спальні зачинене, і я наполягаю, щоб Тарі, моя дочка, так само зачиняла своє. Утім Тарі не завжди мене слухається.

Послуху щодня все менше.

Я заплющую очі — і, як завжди, повертаються видіння Єгипту. Завжди повертаюся думками до нього. Перш ніж ступила на цю землю, я мріяла про неї. У шестирічному віці побачила на обкладинці «National Geographic» фото Долини царів, і мене охопило відчуття впізнавання, наче я дивилася на знайоме і дуже дороге обличчя, яке майже забула. Ось чим був для мене цей край — дорогим обличчям, яке я прагнула побачити знову.

З роками я заклала підвалини повернення. Училася й працювала. Стипендія привела до Стенфорду, до професора, який з ентузіазмом рекомендував мене для літнього стажування на розкопках у західній пустелі Єгипту.

У червні, в кінці третього курсу, я сіла на літак до Каїра.

Навіть тепер, у темряві своєї каліфорнійської спальні, я пригадую, як боліли очі від сьйва сонця на білому гарячому піску. Відчуваю запах засобу від засмаги на шкірі й поколювання вітру, який жбурляє піщинки мені в лице. Від цих спогадів я щаслива. Лопатка в руці й сонце на плечах — такою була кульмінація моїх юних мрій.

Як швидко мрії перетворюються на кошмари. Я сіла на літак до Каїра щасливою студенткою, а за три місяці повернулася додому зовсім іншою жінкою.

Я повернулася з пустелі не сама. Слідом за мною йшло чудовисько.

Мої очі різко розплющуються в темряві. Це був крок? Рипіння дверей? Я лежу на вологому ліжку, і серце калатає у грудях. Надто страшно встати, і не вставати страшно теж.

Щось у цьому будинку не так.

Я стільки років ховалася, що знаю: не варто ігнорувати застережний шепіт у голові. Саме завдяки йому я все ще жива. Навчилася

дослухатися до всіх незвичностей, до кожного тремтіння неспокою. Помічаю незнайомі автівки на своїй вулиці. Скидаюся, якщо співробітник згадає, що хтось про мене питав. Укладаю складні плани втечі задовго до того, як вони мені знадобляться. Наступний крок уже сплановано. За дві години ми з дочкою можемо опинитись у Мексиці — паспорти з новими іменами уже лежать у валізі.

Ми вже мали б поїхати звідси. Не варто було стільки чекати.

Але як переконати чотирнадцятилітню дівчину покинути своїх друзів? Проблема у Тарі: вона не розуміє, в якій ми небезпеці.

Я висуваю шухляду нічного столика, дістаю пістолет. Він не зареєстрований, і мене нервує те, що я тримаю зброю в домі, де на неї може наткнутися дочка. Але, провівши шість вихідних на стрільбищі, я знаю, як ним користуватися.

Нечутно ступаючи босими ногами, виходжу зі своєї кімнати, іду далі коридором, повз зачинені двері доньчиної кімнати. Проводжу той же огляд, що й тисячу разів до того, — не вмикаючи світла. Як будь-яка хижачка, найбезпечніше я почуваюся саме в темряві.

На кухні перевіряю вікна й двері, те ж саме роблю у вітальні. Все надійно зачинене. Повертаюся назад, зупиняюся біля доньчиної кімнати. Тарі фанатично ставиться до власної приватності, але на її дверях немає замка, і я ніколи не дозволю його поставити. Мушу мати змогу зазирнути, переконатися, що вона у безпеці.

Двері голосно риплять, коли я їх відчиняю, та вона не прокидається. Як у більшості підлітків, її сон — однаково що кома. Передусім я помічаю вітерець у кімнаті й зітхаю. Тарі знову проігнорувала мої побажання й залишила вікно навстіж відчиненим, як і багато разів до того.

Нести зброю до спальні дочки — святотатство, але я мушу зачинити те вікно. Ступаю до кімнати, зупиняюся біля ліжка, дивлюсь, як вона спить, слухаю ритмічне дихання. Пригадую, як побачила її вперше на руках в акушерки — у риданні, з червоним обличчям. Я народжувала вісімнадцять годин і була така виснажена, що заледве могла підняти голову від подушки. Але кинувши один погляд на своє дитя, я була спроможна підвестися й відбити напад цілого легіону, щоб захистити її. Саме в ту мить я зрозуміла, як її зватимуть. Мені згадалися слова, вирізьблені на великому храмі в Абу Сімбелі, обрані Рамзесом Великим на проголошення своєї любові до дружини.

НЕФЕРТАРІ, ЗАРАДИ ЯКОЇ СВІТИТЬ СОНЦЕ.

Моя дочка Нефертарі — єдиний скарб, який я привезла з Єгипту. І мене жахає думка про те, що я можу її втратити.

Тарі така схожа на мене. Наче я дивлюся на свій власний сон. У десять років вона вже вміла читати ієрогліфи. У дванадцять могла перерахувати всі династії до Птолемеїв. Вихідними вештається музеєм антропології. Вона у всьому — мій клон, і з плином років я не помічаю очевидних слідів батька в її обличчі, голосі чи, що найголовніше, душі. Вона моя дочка, тільки моя, не заплямована злом, яке породило її.

Але водночас вона — нормальна чотирнадцятилітня дівчинка, і це дуже бентежило мене в ці останні тижні, коли, лежачи вночі без сну, дослухаючись, чи не чути кроків чудовиська, я відчувала, як навколо сходиться темрява. Моя дочка не знає про небезпеку, бо я приховала від неї правду. Я хочу, щоб вона росла сильною, безстрашною, воїтелькою, яка не боїться тіней. Вона не розуміє, чому вночі я крокую будинком, чому замикаю всі вікна й постійно перевіряю двері. Вважає мене панікеркою, і це правда: я хвилююся за нас обох, щоб зберегти ілюзію того, що з цим світом усе гаразд.

Тарі вірить у це. Їй подобається в Сан-Дієго, і вона дуже чекає першого року в старшій школі. Тут вона змогла завести друзів — хай небо допоможе тим батькам, які спробують стати між підліткою та її друзями. Вона така ж вольова, як і я, і якби не її опір, ми вже кілька тижнів тому поїхали б з міста.

У вікно дме вітерець, піт на шкірі холоне.

Я кладу пістолет на тумбочку й підходжу до вікна. Завмираю на мить, вдихаючи прохолодне повітря. Ніч надворі тиха, хіба що москіти дзижчать. Відчуваю укол у щоку. Усвідомлюю значення цього укусу аж тоді, коли тягнуся опустити вікно, і паніка кригою котиться по спині.

На вікні немає москітної сітки. *Де сітка?*

Аж тоді я відчуваю присутність зла. Поки стояла, з любов'ю дивлячись на дочку, воно дивилося на мене. Воно завжди дивилося, чекало свого часу, свого шансу напасти. Воно знайшло нас.

Я розвертаюсь і опиняюся лицем до лица зі злом.

¹ Сухі долини з крутими схилами у пустелях Північної Африки та Аравії, іноді — висохлі річища. (Тут і далі прим. перекл.)

2

Докторка Мора Айлс не могла вирішити: лишатися їй чи тікати.

Вона затрималася в затінку стоянки лікарні «Пілігрим», далеко від прожекторів та телекамер. Їй не хотілося бути поміченою — більшість місцевих журналістів упізнала б яскраву жінку, яку за бліде обличчя й геометричну чорну стрижку називали Королевою Покійників. Утім ще ніхто не помітив її прибуття, жодна камера не дивилася в її бік. Натомість десяток репортерів повністю зосередилися на білому фургоні, який під'їхав до входу до лікарні, щоб висадити знаменитого пасажира. Задні двері фургона відчинилися, і ніч освітили спалахи камер — зіркового пацієнта обережно дістали з машини й поклали на лікарняну каталку. Нова слава цього пацієнта перевищувала славу будь-якого судмедексперта. Сьогодні Мора була лише частиною благоговійної публіки, що зібралася тут із тієї ж причини, з якої лікарню теплого недільного вечора оточили, мов божевільні фанати після концерту, репортери.

Усім хотілося бодай краєм ока побачити Мадам Ікс.

Мора багато разів до того мала справу з журналістами, але божевільна спрага натовпу тривожила її. Вона знала: якщо в їхньому полі зору опиниться інша жертва, вони вмить переведуть увагу на неї, — а сьогодні вона й без того почувалася емоційно побитою і вразливою. Може, варто втекти від юрби, розвернутися й сісти назад у авто. Але вдома на неї чекала лише тиша і, ймовірно, не один келих вина, яке склало б їй компанію у ніч, коли цього не міг зробити Деніел Брофі. Останнім часом таких ночей було забагато, але такою вже була угода, яку вона уклала, закохавшись у нього. Серце обирає, не зважаючи наслідків. Воно не зважає на майбутні самотні ночі.

Каталка з Мадам Ікс заїхала до лікарні, і зграя репортерів погналася за нею. Стоячи на вулиці, крізь скляні двері передпокою Мора бачила яскраве світло й захоплені обличчя.

І рушила до будівлі за цим почтом.

Каталка котилася приймальним відділенням, повз випадкових відвідувачів, які благоговійно витріщалися на неї, повз сповнений захвату персонал із телефонами наготові — може, вийде зробити знімок. Процесія звернула до внутрішнього коридору відділення

візуалізаційної діагностики, але пропустили туди лише каталку. Лікарняний посадовець у діловому костюмі вийшов наперед, загородивши журналістам дорогу.

— Боюся, тут вам доведеться зупинитися, — мовив він. — Знаю, вам усім хочеться це побачити, але приміщення дуже тісне.

Він підніс руку, вгамовуючи розчароване буркотіння.

— Мене звати Філ Лорд, я спеціаліст зі зв'язків із громадськістю лікарні «Пілігрим», і мушу сказати: ми в захваті від того, що беремо участь у цьому дослідженні. Така пацієнтка, як Мадам Ікс, трапляється хіба раз на дві тисячі років. — Він усміхнувся, почувши сміх, на який розраховував. — КТ-сканування не потребує багато часу, тож, якщо ви хочете зачекати, один з археологів вийде до вас одразу після нього й оголосить результати.

Лорд розвернувся до блідого чоловіка років сорока, який стояв у кутку, наче сподівався, що там його не помітять.

— Докторе Робінсон, скажете кілька слів, перш ніж ми почнемо?

Цей чоловік в окулярах, вочевидь, менше за все хотів звертатися до натовпу, але він відважно набрав повітря й вийшов уперед, поправляючи завеликі окуляри на схожому на дзьоб носі. Цей археолог був зовсім не схожий на Індіану Джонса. Лисіюча голова та примружені від сидіння за книжками очі робили його радше подібним на бухгалтера, якого камери заскочили зненацька.

— Я доктор Ніколас Робінсон, — почав він, — куратор...

— Можете голосніше, докторе? — гукнув один із журналістів.

— О, перепрошую. — Археолог відкашлявся. — Я куратор музею Кріспіна тут, у Бостоні. Ми надзвичайно вдячні лікарні «Пілігрим» за щедру пропозицію провести сканування Мадам Ікс. Це унікальна нагода зазирнути в минуле, і, судячи з цього натовпу, ви усі в такому ж захваті, як і ми. Моя колега, докторка Джозефіна Пульчілло, єгиптологиня, вийде до вас після завершення сканування. Вона оголосить результати й відповідь на ваші запитання.

— Коли Мадам Ікс покажуть публіці? — запитав репортер.

— Припускаю, протягом тижня, — відповів Робінсон. — Новий виставковий зал уже споруджується і...

— Є здогадки щодо того, хто вона?

— Чому її не виставляли раніше?

— Вона може належати до царського роду?

— Не знаю, — відповів Робінсон, швидко кліпаючи від навали запитань. — Ми ще маємо підтвердити, що це взагалі жінка.

— Ви знайшли її шість місяців тому, і досі не встановили стать?

— На такі аналізи потрібен час.

— Одного погляду має вистачити, — сказав репортер, і натовп розреготався.

— Усе не так просто, як вам здається, — сказав Робінсон, і окуляри знову з'їхали йому на кінчик носа. — Їй дві тисячі років, і вона надзвичайно крихка, тож мусимо бути вкрай обережними. Я дуже нервував навіть від необхідності везти її сьогодні сюди у фургоні. Найважливіше для нашого музею — збереження. Я вважаю себе її опікуном і маю за обов'язок захищати її. Тому ми не поспішали, обговорюючи питання сканування в лікарні. Ми працюємо повільно і дуже обережно.

— Що ви сподіваєтеся дізнатися із сьогоднішнього КТ-сканування, докторе Робінсон?

Обличчя археолога раптом освітілося ентузіазмом.

— Дізнатися? Та все! Її вік, стан здоров'я. Метод збереження. Якщо пощастить, зможемо навіть визначити причину смерті.

— Це для того тут судово-медичний експерт?

Усе зібрання, наче багатоока статуя, озирнулося на Мору, яка стояла позаду.

— Докторко Айлс, — гукнув репортер. — Ви приїхали встановити діагноз?

— Для чого залучати судово-медичну лабораторію? — поцікавився інший.

Останнє запитання потребувало негайної відповіді, поки преса все не перекрутила.

Мора твердо сказала:

— Судово-медична лабораторія до справи не залучена. Принаймні вони не оплатять мені візит сюди.

— Але ж ви тут, — завважив білявий качок із п'ятого каналу, який Морі ніколи не подобався.

— На запрошення музею Кріспіна. Доктор Робінсон вирішив, що непогано було б урахувати в цій справі також погляд судмед-експертизи. Тож він зателефонував мені минулого тижня з питанням, чи не хочу я поспостерігати за скануванням. Повірте, будь-який

патологоанатом радо пристав би на цю пропозицію. Я так само, як і ви, зачарована Мадам Ікс і дуже чекаю на нашу зустріч. — Вона підкреслено перевела погляд на куратора. — Чи не час нам починати, докторе Робінсон?

Мора кинула йому привід для відступу, і він за нього вхопився.

— Так, так, уже час. Ходімо зі мною, докторко Айлс.

Вона пробралася крізь натовп і пішла слідом за археологом до відділення візуалізаційної діагностики. Коли двері зачинилися за ними, відрізавши їх від преси, Робінсон протяжно зітхнув.

— Господи, я не вмю виступати на публіку, — сказав він. — Дякую, що зупинили ці тортури.

— У мене це напрацьовано. Навіть занадто.

Вони потиснули одне одному руки, археолог мовив:

— Дуже приємно нарешті познайомитися, докторко Айлс. Містер Кріспін так само хотів із вами зустрітися, але кілька місяців тому йому прооперували стегно, і він досі не може довго стояти. Просив передати вам привіт.

— Коли ви мене запрошували, то не попереджували, що доведеться пхатися крізь юрбу.

— Ви про пресу? — Робінсон глянув на неї зболено. — Це необхідне зло.

— Для чого необхідне?

— Для виживання нашого музею. Після статті про Мадам Ікс продаж квитків просто злетів. А ми ж іще навіть не виставили її напоказ.

Робінсон вів її лабіринтом коридорів. Цього недільного вечора у відділенні було тихо й кімнати, які вони проминали, стояли темні й порожні.

— Тут буде трохи затісно, — застеріг Робінсон. — Місця мало навіть для невеликої компанії.

— Хто ще спостерігатиме?

— Моя колега Джозефіна Пульчілло, радіолог доктор Брір та технік томографії. О, і буде знімальна група.

— Ви її найняли?

— Ні. Вони з каналу «Дискавері».

Мора спантеличено засміялася.

— Ось це *серйозно* вражає.

— Утім це значить, що доведеться слідкувати за словами. — Він зупинився перед дверима з табличкою «КТ» і тихо додав: — Здається, зйомки вже йдуть.

Вони тихо увійшли до кімнати, де оператори справді вже записували пояснення доктора Бріра щодо того, як працює технологія, якою вони збиралися скористатися.

— «КТ» — це скорочення від «комп'ютерна томографія». Апарат спрямовує рентгенівські промені на пацієнта під тисячами кутів. Комп'ютер обробляє цю інформацію і створює тривимірне зображення внутрішньої анатомії. Ви побачите це на моніторі як ряд поперечних зрізів — ніби ми розрізаємо тіло на частини.

Мора пробралася до віконця, поки він продовжував пояснення на камеру, і, визирнувши крізь скло, вперше побачила Мадам Ікс.

У вишуканому світі музейництва єгипетські мумії відіграють роль рок-зірок. Зазвичай саме біля їхніх вітрин збираються школярі, притискаються до скла, зачаровані рідкісною можливістю побачити смерть. Сучасні люди нечасто бачать виставлені напоказ мертві тіла, якщо вони не набули прийняттого формату мумій. Аудиторія любить мумії, і Мора винятком не була. Вона зачаровано дивилася на неї, хоча й бачила насправді не більше, ніж згорток людської форми у відкритому ящику — плоть ховалася під старовинними лляними пов'язками. На обличчі була маска — намальоване обличчя жінки з містичними темними очима.

А тоді увагу Мори привернула інша. Молода жінка у бавовняних рукавичках вовтузилася біля ящика, виймаючи шари пінополіетилену, яким була обкладена мумія. На обличчя їй упали пасма чорного волосся. Вона випросталася й змахнула їх, відкриваючи очі, такі ж темні й виразні, як і намальовані на масці. Середземноморські риси її обличчя залюбки могли б з'явитися на будь-якому зображенні в єгипетському храмі, але одяг був цілком сучасним — вузькі блакитні джинси й футболка фестивалю «Лайв Ейд».

— Вона прекрасна, чи не так? — прошепотів доктор Робінсон.

Він став біля Мори, і на мить вона спитала себе, чи йому йдеться про Мадам Ікс, чи про молоду жінку.

— Схоже, стан просто чудовий. Сподіваюся лише, що тіло збереглося не гірше за обгортки.

— Як думаєте, який її вік? Маєте приблизну оцінку?

— Ми відправили зовнішню оболонку на радіовуглецевий аналіз. На це пішло майже все наше фінансування, але Джозефіна наполягала. В результаті маємо друге століття до нашої ери.

— Епоха Птолемеїв, так?

Він задоволено усміхнувся їй.

— А ви знаєтеся на єгипетських династіях.

— У коледжі спеціалізувалася на антропології, але, правду кажучи, мало що пам'ятаю, окрім цього та племен яномама².

— Я однаково вражений.

Мора дивилася на загорнуте тіло й чудувалася тим, що вміст цього ящика мав понад дві тисячі років. Який шлях воно пододало — через океан, через тисячоліття, щоб опинитися на столі для КТ у бостонській лікарні під допитливими поглядами вчених.

— Залиште її в ящику під час сканування? — запитала вона.

— Хочемо якомога менше її ворушити. Ящик не заважатиме, навіть так зможемо добре роздивитися, що під тією тканиною.

— То ви навіть трошки не глянули?

— Питаєте, чи не *розгортав* я її? — Спокійні очі вирячилися від жаху. — Боже, ні. Археологи могли б так учинити років зі сто тому — саме таким чином вони пошкодили чимало зразків. Під зовнішніми обгортками, певно, шари смоли, тож так просто їх не відгорнеш, треба відколювати. Це не просто руйнування, а й неповага. Я ніколи так не вчинив би. — Він подивився на молоду темнокошу жінку. — Джозефіна мене за це вбила б.

— То це ваша колега?

— Так, докторка Пульчілло.

— На вигляд їй років шістнадцять.

— Правда ж? Але розумна надзвичайно. Саме вона організувала це сканування. А коли лікарняні юристи намагалися протестувати, Джозефіна все одно змогла відстояти своє.

— Чому юристи були проти?

— Чесно? Тому що пацієнтка не могла надати інформовану згоду.

Мора засміялася, не вірячи власним вухам.

— Вони хотіли отримати письмову згоду від *мумії*?

— Коли ти юрист, мусиш розставити усі крапки над і. Навіть якщо пацієнтка уже кілька тисяч років мертва.

Докторка Пульчілло прибрала усі пакувальні матеріали і приєдналася до них у кімнаті перегляду, зачинивши двері поміж приміщеннями. Тепер мумія лежала відкрита у своєму ящику, чекаючи на перші промені рентгену.

— Докторе Робінсон? — озвався технік, тримаючи пальці на клавіатурі. — Перш ніж почати сканування, треба ввести дані пацієнтки. Яку дату народження їй прописати?

Куратор насупився.

— Господи. Невже дата народження аж так необхідна?

— Я не можу почати сканування, поки не заповню всі бланки. Вводив нульовий рік, але комп'ютер не сприймає.

— Може, використаєте вчорашню? Нехай їй буде один день.

— Гаразд. Тепер програма наполягає на встановленні статі.

Чоловіча, жіноча або інша?

Робінсон кліпнув.

— Є окрема категорія «інша»?

Технік вишкірився.

— Ніколи не мав нагоди поставити там галочку.

— Ну то поставте сьогодні. На масці жіноче обличчя, але тут не вгадаєш. Ми не можемо бути певні, поки не проведемо сканування.

— Гаразд, — мовив доктор Брір, радіолог. — Ми готові.

Робінсон кивнув.

— Починаймо.

Вони зібралися навколо монітора, чекаючи на перші зображення. У вікно було видно, як узголів'я стола, де розташовувалася голова Мадам Ікс, в'їхало у пундикоподібний отвір, і почалося бомбардування рентгенівськими променями під різними кутами. Комп'ютерна томографія не була чимось новим для медицини, але в археології почала використовуватися нещодавно. Ніхто в кімнаті раніше не бачив, як проходить сканування мумії, і поки всі присутні скупчилися перед екраном, Мора не забувала, що камера ходить по їхніх обличчях, готова записувати реакцію. Ніколас Робінсон, який стояв біля неї, похитувався на п'ятах, заражаючи знервованістю всіх присутніх. Мора відчула, як її пульс пришвидшується, вигнула шию, щоб краще бачити екран. Перше зображення змусило усіх нетерпляче зітхнути.

— Це просто ящик, — пояснив доктор Брір.

Мора зиркнула на Робінсона й побачила, що його вуста стиснулися у тонку лінію. Невже Мадам Ікс виявиться лише купою ганчір'я? Докторка Пульчілло біля нього була не менш напружена: вона вчепилася у спинку стільця радіолога й зазирала через його плече, чекаючи на ознаку чогось людського — що завгодно, аби воно підтверджувало, що в цих бинтах лежить мертво тіло.

Наступна картинка змінила все. Це був навдивовижу яскравий диск, і щойно він з'явився на екрані, усі спостерігачі одночасно й різко вдихнули.

Кістка.

Доктор Брір сказав:

— Це верхня частина черепа. Я вас вітаю, там безперечно хтось є. Робінсон і Пульчілло радісно поплескали одне одного по спині.

— Ми саме на це чекали! — вигукнув він.

Пульчілло широко усміхнулася:

— Тепер можна добудувати той виставковий зал.

— Мумії! — Робінсон відкинув голову назад і зареготав. — Усі люблять мумії!

На екрані з'являлися нові фрагменти черепа, повертаючи їхню увагу: порожнина була заповнена не мозковою речовиною, а мотузками, схожими на кубло хробаків.

— Ляні мотузки, — зачудовано пробелькотіла докторка Пульчілло, наче нічого прекраснішого в світі не бачила.

— Мозкова речовина відсутня, — завважив технік.

— Так, мозок зазвичай видаляли.

— Це правда, що мертвим устромляли в носа гак і висмикували мізки? — запитав він.

— Майже правда. Мозок так просто не висмикнути, він надто м'який. Імовірно, вони використовували якийсь інструмент, щоб збити його до рідкого стану, а тоді нахилили тіло і мозок справді витікав через ніс.

— Оце так жесьть, — пробуркотів технік. Але він ловив кожне слово Пульчілло.

— Череп могли лишити порожнім або напхати ляними мотузками з ладаном, як ось тут.

— Що таке *взагалі* цей ладан? Завжди було цікаво.

— Ароматна смола. Її видобувають з особливої породи дерев у Африці. Він дуже цінувався в прадавньому світі.

— Ось чому один із трьох царів приніс його у Віфлеєм.

Докторка Пульчілло кивнула.

— Дуже цінний дар.

— Гаразд, — мовив доктор Брір. — Ми опустилися вже нижче очниць. Тут ви бачите верхню щелепу і...

Він замовк і примружився, вдивляючись у неочікувану темну пляму.

— О господи, — пробелькотів Робінсон.

— Щось металеве, — сказав Брір. — У ротовій порожнині.

— Це може бути золотий листок, — сказала Пульчілло. — У греко-римську добу до рота іноді клали золоті листки.

Робінсон розвернувся до камери, яка записувала кожне слово.

— Схоже, у роті є метал. Це підтверджує наше орієнтовне датування греко-римською епохою...

— А це що таке? — вигукнув доктор Брір.

Мора різко розвернулася до екрана. У нижній щелепі мумії з'явилася яскрава пляма у формі зірки — приголомшлива, бо її не мало би бути у двотисячолітньому тілі. Судмедекспертка нахилилася ближче, вдивляючись у те, на що й не звернула б уваги, якби це тіло опинилося на її столі для розтину.

— Я розумію, що це неможливо, — тихо мовила вона, — але знаєте, на що це схоже?

Радіолог кивнув.

— Це схоже на пломбу.

Мора розвернулася до доктора Робінсона, шокованого не менше за інших присутніх.

— Щось подібне уже знаходили в єгипетських муміях? — запитала вона. — Проліковані зуби, які можна переплутати із сучасними пломбами?

Він похитав головою, дивлячись на неї широко розплющеними очима.

— Але це не значить, що єгиптяни не вміли такого робити. Їхня медицина була найрозвинутішою в давньому світі. — Він перевів погляд на колегу. — Джозефіно, що ти скажеш? Це твоя спеціалізація.

Докторка Пульчілло намагалася знайти відповідь.

— Є... медичні папіруси епохи стародавнього царства. Там описується, як закріпити зуби, якщо вони хитаються, як встановлювати зубні містки. Один цілитель прославився тим, що робив зуби. Тож ми знаємо, що вони були доволі винахідливі у стоматології. Значно випереджали свій час.

— Але чи були в них *такі* засоби? — спитала Мора, показуючи на екран.

Жінка збентежено перевела очі на зображення.

— Якщо й були, то мені про це не відомо, — тихо відповіла вона.

На моніторі з'являлися нові зображення у відтінках сірого — тіло, немов нарізане на скибки. Цю пацієнтку можна було опромінювати з усіх боків, піддавати величезним дозам радіації — вона не боялася раку чи побічних ефектів. Опромінення продовжувало атакувати її тіло, і вона спокійно цьому піддавалася.

Вражений побаченням раніше, Робінсон вигнувся вперед, мов натягнутий лук, готовий до нових несподіванок. З'явилися перші скибки грудної клітки, чорної й порожньої.

— Схоже, легені видалені, — сказав радіолог. — Бачу лише зморщену частинку середостіння у грудях.

— Це серце, — сказала Пульчілло, уже спокійніше. Принаймні на це вона очікувала. — Його завжди намагалися залишити на місці.

— Саме серце?

Вона кивнула.

— Воно вважалося вмістилищем розуму, тому його від тіла не відділяли. У «Книзі мертвих» є три окремі закляття для того, щоб серце лишалося на місці.

— А інші органи? — поцікавився технік. — Чув, що їх складали у спеціальні глеки.

— Це до двадцять першої династії. Десь після тисячного року до нашої ери органи почали загортати у чотири згортки й повертати до тіла.

— Отже, ми маємо їх побачити?

— Якщо ця мумія — епохи Птолемеїв, то так.

— Гадаю, я можу зробити припущення щодо її віку на час смерті, — сказав радіолог. — Зуби мудрості повністю вирости, шви черепа закриті. Але дегенеративних змін у хребті я не бачу.

— Молода, але доросла, — сказала Мора.

— Ймовірно, до тридцяти п'яти років.

— У ту епоху, в яку вона жила, тридцять п'ять — це глибока зрілість, — завважив Робінсон.

Сканування пройшло грудну клітку, промені прорізали шари обгорток, панцир висохлої шкіри й кісток, відкриваючи черевну порожнину. Те, що бачила Мора, було моторошно незнайомим, дивним, наче розтин прибульця. Там, де мали б бути печінка й селезінка, шлунок та підшлункова залоза, лежали подібні на змії кільця лляної тканини, — у цьому внутрішньому ландшафті не було нічого звичного. Лише яскраві вузли хребців нагадували, що це справді людське тіло, вичищене до оболонки й напхане ганчір'ям, наче лялька.

Для неї анатомія мумії могла бути чужою, та для Робінсона й Пульчілло це була знайома територія. З появою нових зображень вони схилилися все ближче до екрана, завважуючи деталі.

— Ось, — вигукнув Робінсон, — чотири лляні згортки з органами.

— Гаразд, переходимо до тазу, — сказав доктор Брір і показав на дві білі арки — верхні краї гребенів клубових кісток.

Шматок за шматком, комп'ютер збирав і обробляв дані рентгенівських променів, і таз поволі набував форми. Кожне зображення дражнило новими подробицями, як у цифровому стриптизі.

— Подивіться на форму тазової апертури, — завважив доктор Брір.

— Це жінка, — сказала Мора.

Радіолог кивнув.

— Я б сказав, що це доволі точно.

Він озирнувся до археологів і широко всміхнувся.

— Тепер можете офіційно називати її Мадам Ікс, це не Містер Ікс.

— Погляньте на лобкове зрощення, — додала Мора, не зводячи очей з екрана. — Розходження немає.

— Погоджуюся, — кивнув Брір.

— І що це значить? — запитав Робінсон. Мора взялася пояснювати:

— Коли дитина, народжуючись, проходить через тазову апертуру, цей процес може спричинити розділення тазових кісток у місці зрощення. Схоже на те, що ця жінка дітей не мала.

Технік засміявся.

— Ваша мумія не була мамою.

Сканування вже йшло нижче тазу, було видно зрізи стегнових кісток в оболонці зів'ялої плоті.

— Ніку, треба зателефонувати Саймону, — сказала Пульчілло. — Він, певно, чекає біля телефона.

— Боже, геть забув. — Робінсон дістав мобільний, набрав номер боса. — Саймоне, знаєте, на що я зараз дивлюся? Так, вона розкішна. Плюс, ми знайшли кілька несподіванок, тож пресконференція буде...

Він замовк, завмер, дивлячись на екран.

— Якого дідька? — бовкнув технік.

Зображення, яке сяяло зараз на екрані, було таким несподіваним, що кімната поринула у повне мовчання. Якби на столі лежала жива пацієнтка, Мора без проблем установила б маленький металевий об'єкт у литці, який розбив тендітну колону малої гомілкової кістки. Але цьому металу не було місця у нозі Мадам Ікс.

Кулі не було місця в епосі Мадам Ікс.

— Це те, що я думаю? — спитав технік.

Робінсон похитав головою.

— Це має бути посмертне пошкодження. Що ж іще?

— Посмертне пошкодження двотисячолітньої давнини?

— Я... Саймоне, я передзвону.

Робінсон дав відбій. Розвернувся до оператора й наказав:

— Вимкніть. Вимкніть негайно запис. — Глибоко вдихнув. —

Гаразд. Гаразд... Підійдемо до справи розважливо.

Він випростався, набираючись упевненості, натрапивши на очевидне пояснення.

— Мисливці на сувеніри часто пошкоджують чи псують мумії. Вочевидь, хтось вистрелив у цю. А музейний працівник намагався це виправити і обгорнув її наново. Тому ми не бачили вхідного отвору у пов'язках.

— Усе було не так, — втрутилася Мора.

Робінсон кліпнув.

— Тобто? Це єдине можливе пояснення.

— Ногу було пошкоджено не посмертно. Це сталося, поки жінка була ще жива.

— Це неможливо.

— Боюся, докторка Айлс має рацію, — сказав радіолог і глянув на Мору. — Ви про раннє утворення кісткової мозолі на місці тріщини?

— Що ви маєте на увазі? — запитав Робінсон. — Що за кісткова мозоль?

— Це ознака того, що зламана кістка вже почала заживати, коли ця жінка померла. Вона прожила принаймні кілька тижнів після поранення.

Мора розвернулася до куратора.

— Звідки у вас ця мумія?

Окуляри Робінсона знову сповзли до кінчика носа, він дивився понад ними, наче загіпнотизований слявом у нозі мумії.

Відповіла докторка Пульчілло, ледь чутним шепотом:

— У підвалі музею. Нік... доктор Робінсон знайшов її у січні.

— А звідки музей її отримав?

Пульчілло похитала головою.

— Ми не знаємо.

— Мають бути якісь записи. Щось у ваших документах мусить указувати на те, звідки вона з'явилася.

— Нічого немає, — сказав Робінсон. До нього нарешті повернувся голос. — Музеєві Кріспіна сто тридцять років, багатьох документів бракує. Ми не знаємо, скільки вона пролежала у підвалі.

— То як ви її знайшли?

Навіть у добре кондиціонованому приміщенні на чолі доктора Робінсона виступив піт.

— Мене найняли три роки тому, і я почав інвентаризацію колекції. Так і натрапив на неї. Лежала у ящику без позначень.

— І це вас не здивувало? Знайти таку рідкість, як єгипетська мумія, у непозначеному ящику?

— Але ж мумії не *такі* вже й рідкісні. У дев'ятнадцятому столітті в Єгипті їх можна було купити по п'ять доларів, тож американські туристи привозили їх додому сотнями. Вони лежали на горищах, у антикварних крамничках. Цирк почвар у Ніагара-Фоллз навіть заявляв, що має в своїй колекції мумію Рамзеса Першого. Тож не така вже й дивина — знайти мумію в музеї.

— Докторко Айлс? — озвався радіолог. — Маємо попередню рентгенограму. Ви захочете це побачити.

Мора розвернулася до екрана. На ньому світився звичний рентгенівський знімок — такі вона вішала на власному негатоскопі

у морзі. І не потребувала радіолога, щоб зрозуміти, що на ньому зображено.

— Тут не може бути сумнівів, — сказав доктор Брір.

«Ні. Жодних сумнівів. Це — куля в нозі».

Мора дістала мобільний.

— Докторко Айлс, кому ви дзвоните? — спитав Робінсон.

— Викликаю транспорт із моргу, — відповіла вона. — Тепер Мадам Ікс — справа судово-медичної експертизи.

[2](#) Група споріднених індіанських племен із джунглів на півночі Бразилії та півдні Венесуели, які до середини ХХ століття були повністю відрізані від цивілізації.

3

— Це мені здається чи ми з тобою збираємо всі чудернацькі справи? — спитав детектив Баррі Фрост.

Проїжджаючи повз фургони телевізійників до стоянки бюро судово-медичної експертизи, Джейн Ріццолі подумала, що Мадам Ікс — і справді та ще чудасія. Була ще тільки восьма ранку, а гієни уже клацали щелепами, жадібні до подробиць нерозкритої справи, яку Джейн зустріла скептичним пирханням, коли їй учора зателефонувала Мора. Фургони телеканалів принесли усвідомлення того, що час посерйознішати, час змиритися з тим, що це, зрештою, не розіграш від судмедекспертки, яка славилася винятковою відсутністю почуття гумору.

Джейн припаркувала авто й оглянула фургони, питаючи себе, скільки ще камер чекатиме на них із Фростом, коли вони виходитимуть із будівлі.

— Принаймні це тіло смердіти не буде, — завважила вона.

— Але від мумій можна підчепити різні хвороби.

Вона розвернулася до напарника: його бліде хлопчакувате обличчя було серйозно стривожене.

— Які ще хвороби? — запитала Джейн.

— Відколи Еліс поїхала, я багато дивлюся телевизор. Учора на «Дискавері» була передача про те, що мумії можуть переносити спори.

— У-у-у, страшні спори.

— Це не жарт, — наполог Фрост. — Від цього можна захворіти.

— Боже, сподіваюся, Еліс скоро повернеться. Бо в тебе передозування каналом «Дискавері».

Коли вони вийшли з автомобіля, повітря було таке вологе, що й без того неслухняне волосся Джейн закрутилося дрібними кучерями. За чотири роки служби у відділі розслідування вбивств вона багато разів ішла цією дорогою до лабораторії судово-медичної експертизи — ковзаючи на кризі у січні, бігом у березневу зливу, ледь переставляючи ноги на розпеченому асфальті у серпні. Ці кількадесят кроків були добре їй знайомі, так само як і похмуре місце призначення. Вона вірила, що з часом ця мандрівка стане простішою, що колись вона матиме імунітет до усіх тих жахів, які можуть чекати на столі

з неіржавної сталі. Але після народження дочки Реджини рік тому смерть стала для неї жаскішою, ніж була до того. Материнство не робить тебе сильнішою — стаєш вразливішою й боїшся того, що смерть може у тебе забрати.

Однак сьогодні в морзі чекали не жахи, а дещо значно цікавіше. Увійшовши до передпокою зали для розтинів, Джейн негайно рушила до вікна, прагнучи побачити тіло на столі.

«Бостон Глоуб» назвала цю мумію Мадам Ікс — влучне прізвисько, що викликало в уяві палку красуню, темнооку Клеопатру. Натомість вона побачила висохлу оболонку, загорнуту в ганчір'я.

— На вигляд мов тамале³ з людини, — завважила Джейн.

— Хто ця дівчина? — спитав Фрост, дивлячись у вікно.

У кімнаті було двоє не знайомих Джейн людей — високий сухорлявий чоловік у професорських окулярах і мініатюрна молода брюнетка у блакитних джинсах, що визирали з-під халата.

— Це мають бути археологи з музею. Обоє будуть присутні на розтині.

— То вона — археологиня? Ого.

Джейн роздратовано штурхонула його ліктем.

— Варто Еліс на кілька тижнів поїхати, і ти одразу ж забуваєш, що одружений.

— Просто не думав, що археологи бувають такі привабливі.

Вони вдягнули бахіли й халати і рушили до лабораторії.

— Привіт, док, — сказала Джейн. — Це серйозно справа для нас?

Мора відвернулася від негатоскопа, подивилася на неї смертельно серйозно — утім, як завжди. Там, де інші патологоанатоми могли жартувати чи сипати іронічними коментарями над столом, Мора нечасто навіть сміялася в присутності мертвих.

— Зараз дізнаємося, — відповіла вона й відрекомендувала їм пару, яку Джейн бачила у вікно. — Це куратор, доктор Ніколас Робінсон. І його колега, докторка Джозефіна Пульчілло.

— Ви обоє з музею Кріспіна? — запитала Джейн.

— І дуже незадоволені тим, що я збираюся робити, — завважила Мора.

— Це просто нищення, — сказав Робінсон. — Має бути інший спосіб отримати цю інформацію, окрім як розрізати її.

— Саме тому я й хотіла, щоб ви були тут, докторе Робінсон, — сказала судмедекспертка. — Щоб мінімізувати пошкодження. Останнє, чого я хочу, — зіпсувати ваш експонат.

— Я думала, КТ вчора чітко показало кулю, — сказала Джейн.

— Ось рентгенівські знімки, зроблені вранці, — вказала на негатоскоп Мора. — Що скажете?

Джейн підійшла ближче, вдивилася у знімки. Те, що світилося у правій литці, безперечно, було схоже на кулю.

— От тепер розумію, чому ви вчора так розпсихувалися.

— Я не психувала.

Детектив зареготала.

— Нічого ближчого до цього я від вас іще не чула.

— Визнаю, побачивши це, я була шокована. Як і всі ми. — Мора показала на кістки внизу правої ноги. — Завважте: мала гомілкорова кістка була зламана, імовірно — власне, пострілом.

— Ви кажете, це сталося, коли вона була ще жива?

— Тут помітно, що вже почалося утворення кісткової мозолі. Кістка почала зростатися, коли вона померла.

— Але її обгорткам дві тисячі років, — сказав доктор Робінсон. — Ми це підтвердили.

Джейн удивилася в рентгенівські знімки, намагаючись логічно пояснити побачене.

— Можливо, це не куля. Якось старовинна металева штукенція. Вістря списа, чи щось таке.

— Це не вістря списа, Джейн, — заперечила Мора. — Це куля.

— То дістаньте її. Доведіть.

— І що буде, як доведу?

— Тоді матимемо тут бісову крутиголовку, еге ж? Тобто, як це взагалі можна пояснити?

— Знаєте, що сказала Еліс, коли я їй вчора про це розповів? — заговорив Фрост. — Подорож у часі. Це перше, про що вона подумала.

Джейн засміялася.

— Відколи це Еліс узялася так тебе лякати?

— Знаєш, у теорії цілком можливо повернутися назад у часі, — сказав він. — Привезти пістолет до стародавнього Єгипту.

Мора нетерпляче втрутилася:

— Можемо повернутися до реальних вірогідностей?

Джейн насупилася, дивлячись на яскравий шмат металу — такий схожий на ті, що вона вже стільки разів бачила на рентгенівських знімках позбавлених життя кінцівок та розтрощених черепів.

— От із ними у мене проблема, — мовила вона. — То, може, просто розріжете її і побачите, що там за метал? Може, археологи мають рацію. Може, ви надто поспішно робите висновки, док.

Утрутився Робінсон:

— Мій обов'язок як куратора — оберігати її, не дозволити бездумно розтинати. Можете принаймні обмежити пошкодження місцем, про яке йде мова?

Мора кивнула.

— Це буде розсудливо.

Вона підійшла до стола.

— Перевернімо її. Якщо є вхідний отвір, він має бути у правій литці.

— Буде краще, якщо працюватимемо спільно, — сказав Робінсон.

Він підійшов до голови, а Пульчілло стала біля ніг. — Маємо тримати усе тіло, щоб жодна частина не зазнала надмірного навантаження. То, може, візьмемося вчотирьох?

Мора просунула обтягнуті рукавичками руки під плечі мумії й сказала:

— Детективе Фрост, візьметесь за стегна?

Фрост завагався, дивлячись на плямисті лляні обгортки.

— Хіба нам не треба вдягнути маски чи щось таке?

— Ми просто перевернемо її, — сказала Мора.

— Я чув, що вони розносять хвороби. Вдихаєш оті спори — і маєш пневмонію.

— Та заради Бога! — втрутилася Джейн. Вдягнула рукавички й підійшла до стола. Підсунувши долоні під стегна мумії, сказала: — Готова.

— Гаразд, піднімаймо, — мовив Робінсон. — Тепер перевертаймо. Ось так...

— Ого, вона майже невагома, — завважила Ріццолі.

— Живе людське тіло складається переважно з води. Видалити органи, висушити каркас — і отримаєте лише частину колишньої ваги. Разом з усіма обгортками вона важить кілограмів двадцять п'ять, не більше.

— Це як сушену яловичину роблять, га?

— Саме такою вона і є. Сушена людина. Тепер опускаймо її, обережно.

— Знаєте, я ж не жартував про спори, — подав голос Фрост. — У передачі бачив.

— Ви говорите про прокляття фараонів? — запитала Мора.

— Так, — погодився Фрост. — Саме про *це* я й кажу! Усі ті люди померли після того, як спустилися до його могили. Вони вдихнули якісь спори й похворіли.

— Аспергілли — сказав Робінсон. — Коли команда Говарда Картера потурбувала гробницю, вони, певно, вдихнули спори, які багато століть накопичувалися всередині. Деякі з них смертельно захворіли на грибкову пневмонію.

— То Фрост не маячню каже? — запитала Джейн. — Мумія справді була проклята?

У Робінсонових очах блимнуло роздратування.

— Звісно ж, жодного прокляття немає. Так, кілька людей померли, але після того, що Картер та його люди зробили з бідолашним Тутанхамом, може, вони й *заслужили* на прокляття.

— Що вони з ним зробили? — знову запитала Джейн.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

Рекомендована література

[#ГАЛЛЯБЕЗГОЛОВИ](#)

[Хімія смерті. Перше розслідування](#)

Перейти до категорії
Детективи

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ